

KARADENİZ EKONOMİK İŞBİRLİĞİ PARLAMENTER ASAMBLESİ

KEİPA

ULUSLARARASI SEKRETERYA

Doc.: GA53/LC53/REC168/19/tr

168/2019¹ SAYILI TAVSİYE KARARI

“Ombudsmanlık Kurumlarının KEİ Üye Devletlerindeki Demokrasinin Güçlendirilmesindeki Rollerini”

1. Karadeniz Ekonomik İşbirliği Parlamenter Asamblesi, kamu denetçiliği kurumlarının etkin çalışmasının demokrasinin güçlendirilmesi ve insan haklarının korunması bakımından sistemin iyileştirilmesi konularına bakan yönüyle önemini vurgulamıştır. Ombudsmanlık faaliyetinin temel görevi, kamu idaresinin iyileştirilmesi ve hükümetin genel nüfusa karşı hesap verebilirliğinin artırılmasıdır.
2. Asamble, uluslararası toplumun insan hakları ve özgürlüklerinin daha geniş ölçekte adil ve dengeli bir şekilde gözetilmesinin teşvik edilmesi konusundaki çabalarını memnuniyetle karşılamaktadır. KEİPA, İnsan Hakları Evrensel Beyannameinde ve Avrupa İnsan Hakları ve Temel Özgürlüklerin Korunması Sözleşmesinde beyan edilen insan haklarının ve temel özgürlüklerin korunmasına ve artan oranda hayata geçirilmesine yönelik taahhüdünü yinelemiştir.
3. KEİPA'nın bu bağlamda kabul ettiği Tavsiye Kararları arasında: 82/2005 sayılı “KEİ Üye Devletlerinde Ombudsmanlık Kurumu” başlıklı Tavsiye Kararı, 69/2003 sayılı “KEİPA Üye Ülkeleri Arasında İyi Yönetimin Daha Etkin Hale Getirilmesi Konusunda İşbirliği” başlıklı Tavsiye Kararı, ve 50/2001 sayılı “Hukukun Üstünlüğünü Arttırmak için KEİPA Üyesi Ülkeler Arasında İşbirliği” başlıklı Tavsiye Kararı bulunmakta olup, KEİPA bu belgelerin hükümlerini tam olarak paylaşmaktadır.

¹ 20 Haziran 2019 tarihli Asamble görüşmeleri (bakınız Doc.: GA53/LC53/REP/19/tr, Hukuki ve Siyasi İşler Komisyonu'nun 15 Mayıs 2019 tarihinde Batum'da görüşülen “Ombudsmanlık Kurumlarının KEİ Üye Devletlerindeki Demokrasinin Güçlendirilmesindeki Rollerini” ile ilgili Raporu; Raportör: Sn. Otari Danelia – Gürcistan)

Söz konusu Metin Asamble tarafından 20 Haziran 2019 tarihinde Bakü'de kabul edilmiştir.

4. Asamble, ombudsmanlık kurumlarının tüm KEİ üye devletlerinde başarılı olduğu gerçeğini memnuniyetle karşılamakta olup, tarafsız ombudsmanın devletler dahilinde demokratik hesap verebilirliği arttırdığını belirtmiştir. Bireyler ve kamu kurumları arasında arabuluculuk organları olarak görev yapan bu kurumlar, gerçek demokratik toplum, iyi yönetim ve hukukun üstünlüğü bakımından çok önemli bir unsur olan kamu idaresinin yasal ve adil olmasına ilişkin denetimin değerli bir tamamlayıcı bileşenidir.
5. KEİPA, “Ombudsmanlık Kurumlarının KEİ Üye Devletlerindeki Demokrasinin Güçlendirilmesindeki Rollerini” başlıklı KEİ Üye Devletlerinin Ombudsmanlarının Birinci Bölgesel Konferansının, 2006 yılında İstanbul'da başarılı bir şekilde gerçekleştirilmiş olduğunun altını çizmiştir. Söz konusu konferansın sonuç belgesinde, Arnavutluk, Ermenistan, Azerbaycan, Bulgaristan, Gürcistan, Yunanistan, Moldova, Romanya, Rusya ve Ukrayna Ombudsmanları, barışçıl şekilde bir arada yaşamının, sosyal uyumun ve demokrasi kurumuna etkin katılımın başarılması ve benzer organizasyonların Karadeniz Ekonomik İşbirliği'nin görev ve hedeflerine ulaşılması açısından faydalı olacağına dair bakış açısıyla, insan hakları eğitiminin farklı kültürel değerlere saygı gösterilmesinde hayati öneme sahip olduğuna dair kanaatlerini ifade etmişlerdir. Bu kapsamda, Karadeniz Bölgesi'ndeki ombudsmanlık kurumları arasındaki ortaklık etkileşiminin daha da artırılarak sürdürülmesine ve kalıcı tecrübe ve bilgi alışverişi mekanizmasının korunması ve güçlendirilmesine yönelik taahhütler dile getirilmiştir.
6. Parlamenter Asamble, ombudsmanlık kurumlarının yasal olarak yürütme organları veya idari organlar üzerinde bağlayıcı kararlar alma yetkisine sahip olmamasına rağmen, hükümetin tepkisinin ombudsmanlık kurumunun güvenilirliği ve kamuoyu nezdindeki itibarı için özel bir öneme sahip olduğunu belirtmiştir. Ombudsmanlık kurumlarına sağlanan siyasi destek ve devlet desteği ve de yapılan tavsiyeler, ombudsmanlık kurumlarının etkinlikleri için ön şarttır.
7. KEİPA, ombudsmanlık kurumlarının, yıllık raporlar yayınlamak suretiyle, yasama erkine ve kamuoyu üyelerine karşı hesap verebilirliğinin aşırı derecede önemli olduğunu vurgulamıştır. Her bir birey sosyal güvenlik hakkına sahip olup, hakların gözetilmesini ve iyi yönetimi talep edebilir ve etmelidir de. Bu bakımdan, kamu denetçiliği kurumları demokratik toplum içerisinde ihtiyaç duyulan bir mekanizma haline gelmiştir.
8. **Bu sebeple, Asamble, KEİ üye devletlerinin parlamentolarına ve hükümetlerine aşağıdaki hususları tavsiye etmektedir:**
 - i. ulusal ombudsmanlık kurumuna atıfta bulunan mevzuatın, gerektiği yerlerde, uluslararası standartlar ve normlar dahilinde *gözden geçirilmesi*;
 - ii. ihlalleri değerlendirme, ayrıca tavsiye kararlarını ve raporları hazırlama ve sunma konularında ombudsmanlık kurumlarının gerçek bağımsızlıklarının ve tarafsızlıklarının *güvence altına alınması*;
 - iii. ombudsmanlık kurumlarının vatandaşlardan gelen dilekçelerin araştırılması için gerekli olan bilgilere hızlı bir şekilde ulaşmalarının *kolaylaştırılması*;

- iv. ombudsmanlık kurumunun faaliyetleri, bulguları, görüşleri, teklifleri, tavsiye kararları ve raporlarına ilişkin bilgilerin kapsamlı ve etkili bir şekilde yayımlandığından ve ombudsmanlık ofisinin kamuoyu üyeleri için kolay bir şekilde erişilebilir olduğundan *emin olunması*;
- v. ombudsmanlık kurumları hakkındaki bilgilerin, özellikle medyada olmak üzere, daha geniş bir şekilde yayılmasının ve ombudsmanların çalışmaları için uygun koşulların *sağlanması*;
- vi. ülke dahilindeki belirli bir alanda uzmanlaşmış bulunan tüm ombudsmanlık kurumlarının faaliyetlerinin uygun şekilde koordinasyonunun *sağlanması*;
- vii. ombudsmanlık kurumlarının diğer devlet kurumları ve yargı makamları ile işbirliği seviyesinin *arttırılması*;
- viii. ulusal ombudsmanlık kurumlarının, diğer ülkelerin ombudsmanlık kurumları ile işbirliği içerisinde bulunmalarının yanı sıra uluslararası ombudsmanlık kurumlarına aktif katılımlarının *desteklenmesi*;
- ix. KEİ üye devletlerinin ombudsmanları arasında deneyim ve bilgi alışverişine yönelik koordineli bir eylemin gerçekleştirilebilmesi amacıyla KEİ üye devletlerinin ombudsmanları arasında işbirliğinin *geliştirilmesi*; ve
- x. KEİ Üye Devletlerinin Ombudsmanlarının İkinci Bölgesel Konferansının 2020 yılında düzenlenmesi olasılığının *değerlendirilmesi*.

9. Asamble, KEİ Dışişleri Bakanları Konseyi'ni bu Tavsiye Kararını dikkate almaya **davet etmektedir.**